

BALTIC INTERNATIONAL ACADEMY

International scientific conference

WORKING PECULIARITIES OF JOURNALISTS AND PR AND MEDIA PROFESSIONALS DURING MARTIAL LAW IN UKRAINE

October 3–4, 2024

ORGANISING COMMITTEE:

Stanislav Buka – dr.oec., prof., Rector of the Baltic International Academy;

Iryna Plotka – dr.psych., prof., Baltic International Academy;

Tatiana Yurkevich – dr.iur., as.prof., Baltic International Academy;

Alla Iljina – dr.oec., docent, Baltic International Academy;

Zhanna Tsaarkubule – dr.sc.ing., professor, Baltic International Academy.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

Working peculiarities of journalists and PR and media professionals during martial law in Ukraine (October 3–4, 2024. Riga, the Republic of Latvia) : International scientific conference. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. 84 pages.

CONTENTS

SECTION 1. THEORY AND HISTORY OF CULTURE

Communicative studies as a phenomenon of the XXI century

Dosenko A. K...... 5

SECTION 2. PUBLIC RELATIONS AND ORGANIZATIONAL COMMUNICATION

The brand as a market tool of the PR manager's activities

Handziuk V. O...... 8

SECTION 3. MEDIA ETHICS, MEDIA EDUCATION AND MEDIA LITERACY

Military vocabulary in the Ukrainian media

Nykoliuk T. V...... 13

Specifics of the interview genre in modern print media

Sadova L. O...... 16

The lexical content of texts in Volyn online media during the wartime

Tykha L. Yu...... 20

SECTION 4. STUDYING THE NEEDS OF THE AUDIENCE AND INVOLVING THE GENERAL POPULATION IN THE COMMUNICATION PROCESS

The role of military journalism in Ukrainian and world media

Akopian K. A...... 24

Student audio podcast as an effective format for countering disinformation in the conditions of a full-scale Russian invasion of Ukraine

Skurtul H. S., Nosok O. O...... 27

The role of the media in the coverage of military conflicts: impact on society

Ulybin V. A...... 31

SECTION 5. ADVERTISING AS A TYPE OF SOCIAL COMMUNICATION

Audience interaction in Ukrainian online media: reality or illusion?

Zagorulko D. I...... 35

The importance of understanding audience needs and engaging wide audiences in the communication process: a case study of Ukrainian companies

Kulykova V. P., Topchii Yu. V...... 38

Citizen journalism and blogger activities: paradigm shift under conditions of martial law Tonkikh I. Yu.	42
--	----

SECTION 6. ADVERTISING AS A TYPE OF SOCIAL COMMUNICATION

Transformation of advertising approaches in wartime: social expectations and creative challenges for Ukrainian brands Danyliuk N. O.	46
--	----

The evolution of social advertising during the martial law in Ukraine: the role of the media and public relations in the formation of public consciousness Litvinchuk I. S.	49
---	----

Regional tourist attractions and their representation in the online media Mialkovska L. M.	53
--	----

Advertisement for animal protection as propaganda for humanism during the war in Ukraine Petrenko V. V.	57
---	----

Evolution of advertising strategies in Ukrainian media: challenges of wartime Seliukh Ye. S.	60
--	----

SECTION 7. WORLD TRENDS IN MODERN JOURNALISM

The work of journalists during the war: risks, ethics and information in Ukraine Bakaievych K. O.	64
---	----

Comparative analysis of new media content in decision journalism with traditional media Bakaievych Ya. O.	68
---	----

Open Data in Ukraine: how the concept of Open Data transforms modern domestic journalism Ohanezova A. S.	72
--	----

Formation of the image of Ukraine in the German informational space during the period of the Russian-Ukrainian war Plekhanova T. M., Puhach A. R.	76
---	----

Mobile technologies as the primary tool for operating in the information space under conditions of Russian occupation Slobodian A. M.	79
---	----

мультимедійний контент для кращої взаємодії з аудиторією та підтримуючи партнерство з іншими інформаційними проєктами для підвищення ефективності інформаційної боротьби.

Література:

1. Дубенська О. Послухай мене. Як розвивається ринок подкастів в Україні та світі. *ADSIDER*. URL: <https://adsider.com/ua/postlukhay-mene-yak-rozvyvaietsia-rynok-podkativ-v-ukraini-ta-sviti> (дата звернення: 25.09.2024).

2. Індекс медіаграмотності українців 2020–2023 (четверта хвиля). *Детектор медіа*. URL: <https://detector.media/infospace/article/225738/2024-04-22-indeks-mediagramotnosti-ukraintziv-20202023-chetverta-khvylya/> (дата звернення: 25.09.2024).

3. Ніде правди діти : подкаст. URL: <https://www.youtube.com/@nidepravdydity> (дата звернення: 25.09.2024).

4. Ньюзум Е. Гучніше! Як створювати круті подкасти. Харків : Віват, 2022. 336 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-489-4-8>

THE ROLE OF THE MEDIA IN THE COVERAGE OF MILITARY CONFLICTS: IMPACT ON SOCIETY

РОЛЬ МЕДІА У ВИСВІТЛЕННІ ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТІВ: ВПЛИВ НА СУСПІЛЬСТВО

Ulybin V. A.

*Lecturer at the Department of
Journalism and New Media
Boris Hrinchenko Kyiv Metropolitan
University
Kyiv, Ukraine*

Улибін В. А.

*викладач кафедри журналістики та
нових медіа
столичний університет імені Бориса
Грінченка
м. Київ, Україна*

За умови військових конфліктів, роль засобів масової інформації набуває особливого значення. Враховуючи те, що під час війни фактично відсутні організації громадянського суспільства, які могли б контролювати органи влади та збройні сили, журналісти стають головним та чи не єдиним джерелом неупередженої та об'єктивної інформації.

Широкомасштабна війна росії проти України поставила журналістів перед багатьма новими викликами. Значна кількість українських журналістів досі не мали досвіду висвітлення бойових дій та інших тем, пов'язаних із війною. Тому в редакціях виникало й виникає багато запитань щодо тих чи інших аспектів роботи журналістів в умовах воєнного стану [5].

У цьому контексті важливим є питання дотримання стандартів етики та професійності, яке гостро стає перед спільнотою під час будь-якого збройного конфлікту. Журналіст зобов'язаний подавати інформацію, посилаючись на факти, походження яких він/вона знає і чітко вказувати на свої джерела інформації та називати експертів, у яких брався коментар, або назву та інші деталі досліджень, які згадуються у матеріалі і є можливість перевірити їх достовірність [3].

Варто також при висвітленні інформації про загибель чи поранення, зникнення безвісти чи потрапляння в полон конкретних людей ретельно перевіряти інформацію і виключно у компетентних джерел. В багатьох рекомендаціях щодо висвітлення такої інформації вказують на усвідомлення того, що хибна інформація про таку біду конкретної людини заподіє серйозної або й непоправної шкоди рідним та близьким цієї людини, а точна інформація цілком може заподіяти реальну шкоду полоненому. Тому з озвученням конкретного імені та прізвища людини в цих ситуаціях слід бути надзвичайно обережними й висвітлювати для суспільства лише у випадку, коли абсолютно переконані в точності й достовірності цієї інформації і коли точно переконані, що озвучення імені та прізвища цієї людини не заподіє їй шкоди в складній ситуації [3].

Журналістські етичні норми мають на меті захищати суспільство від зловживань ЗМІ, а також розв'язувати конфлікти в середовищі журналістів. Отже, щодо журналістської етики, то вона передбачає насамперед відповідальність перед аудиторією за достовірність, повноту й об'єктивність оприлюдненої інформації [1].

Журналістська етика – це насамперед внутрішні переконання тих, хто обрав собі це ремесло, їхнє розуміння того, що можна і чого не можна робити. Журналістська етика формується на засадах узвичаєних норм роботи працівника медіа, а також власного життєвого та професійного досвіду журналіста. В ідеалі вона прагне сформувати високу моральну самосвідомість, відповідальність журналіста, норми і правила поведінки як орієнтир професіоналізму, усвідомлення суспільної ваги своєї праці та самоконтроль [1].

Поряд із особливостями етичних аспектів діяльності журналіста, варто звернути увагу на поняття конфлікту. За розвідками вчених, до нині не існує загальноприйнятої дефініції конфлікту. Відповідно

єдиного трактування конфлікту не дотримуються і засоби масової інформації. Для ЗМІ притаманний широкий підхід: конфліктними вважають усі процеси, які характеризуються зіткненням протилежних інтересів, поглядів, цінностей, позицій, намірів. Часто у ЗМІ конфлікт ототожнюється зі скандалом – подією, випадком, що набуває широкого розголосу й ганьбить своїх учасників [2].

Я.С. Пилипенко у своїх дослідженнях розмежує поняття «конфлікт», «воєнний конфлікт» та «збройний конфлікт». Автор вважає, що основними ознаками воєнного конфлікту є: наявність міждержавних або внутрішньо державних суперечок; двостороннє застосування воєнної сили; достатній рівень керованості; перехід від мирних до мілітарних способів життєдіяльності. Стосовно збройного конфлікту, науковець зазначає, що його ознаками є такі: наявність міждержавних або внутрішньо державних суперечок; двостороннє застосування зброї; певний ступінь організованості дій. Отже, головною відмінністю воєнного конфлікту від збройного є те, що для виникнення воєнного конфлікту необхідні політичні мотиви, а для збройного лише застосування зброї [4].

Для висвітлення подій воєнного конфлікту в сучасних умовах та впливу цих подій на суспільство, на нашу думку, важливим є врахування журналістами рекомендації, які були розроблені в рамках проекту «Підтримка розвитку конфліктно-чуттєвої журналістики», який здійснюється Координатором Проектів ОБСЄ в Україні за фінансової підтримки Посольства Великої Британії в Україні. Ці рекомендації, в першу чергу спрямовані на безпекову підготовку роботи журналіста в гонитві за першістю у висвітленні подій [3]:

1. Працювати в активному конфлікті важко. Це не місце для відточування журналістських навичок. Найкраща порада і найперше правило завжди: практикуйте свою майстерність в інших місцях, перш ніж відправитися до зони конфлікту.

2. Перше питання, яке слід поставити собі, ідучи працювати в зоні активного конфлікту над будь-яким завданням – це співвідношення ризику та нагороди. Ризик, на який доведеться піти, щоб отримати потрібну інформацію, має компенсуватися самою інформацією та журналістською винагородою, яку ви отримаєте за роботу.

3. Робота на лінії вогню та вихід до конфліктних зон можуть бути цілком прийнятними для сенсаційних репортажів чи новин загальнодержавного значення, але у випадку новин меншого масштабу такий вибір не завжди доцільний. Якщо ви можете розповісти історію не ризикуючи, іншим шляхом, це може бути навіть краще.

4. Щойно ви вирішили зайнятися матеріалом, перше завдання перед роботою в зонах активних бойових дій – підготовка. Ідеально – пройти спеціальний тренінг із безпеки у зонах конфлікту (hostile environment and first aid training). Попрактикуйте навички надання першої допомоги. Оцініть ризики, складіть плани комунікацій, перевірте функціонування обладнання.

5. Ви повинні чітко пояснювати людям: ви – журналіст із етичними стандартами, зобов'язані бути неупередженим і справедливим у своїй роботі. Чітко дотримуйтесь цих принципів коли берете інтерв'ю та пишете статті. Зберігайте незалежність і чітко пояснюйте тим, хто ставить вашу діяльність під сумнів, у чому полягає ваша робота як журналіста. Це не завжди легко, але якщо ви будете послідовним, набагато легше слідувати етичним принципам і журналістським обов'язкам.

6. Будьте чесними, коли говоритимете про те, що ви можете зробити. Не створюйте у людей враження ніби спілкування з вами завершить війну, або що ви доб'єтесь для них справедливості. Це нечесно, оскільки зробити це не у вашій владі. Чітко і реалістично поясніть, якими можуть бути наслідки інтерв'ю.

Дотримання таких рекомендацій та повне дотримання етичних норм роботи журналіста може цілком забезпечити об'єктивність висвітлення подій військового чи збройного конфлікту та забезпечить неупереджене розуміння поданої інформації журналістом для суспільства.

Література:

1. Акопян К. А. Медіаетика воєнного часу: військова журналістика в українсько-російській війні. *Functioning of the Ukrainian media during martial law in Ukraine* : Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2022. 172 p.

2. Гарматій О. Особливості медіавідображення конфліктності. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Журналістські науки»*. № 883. 2017. С. 22–27.

3. Журналістика в умовах конфлікту: передовий досвід та рекомендації : посібник рекомендацій для працівників ЗМІ. К. : «Компанія ВАІТЕ», 2016. 118 с.

4. Пилипенко Я. С. Демаркація понять «воєнний конфлікт», «збройний конфлікт» та «війна». *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. 2017. Випуск 1/2 (33/34). С. 143–146.

5. Саморегуляція українських медіа під час дії воєнного стану в Україні. З досвіду роботи Комісії з журналістської етики : аналітично-довідковий збірник / за заг. ред. Л. Кузьменко, Л. Куш, М. Дворового, О. Погорелова. Видання друге, доповнене. Київ, 2023. 138 с.